

Muhasebe Eğitimi ve Kurumsal Yönetim: Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Kurumsal Yönetim Algıları Üzerine Bir Araştırma

Emin ZEYTİNOĞLU*

Nasıf ÖZKAN**

ÖZET

Bu çalışmada, gelişen kurumsal yönetim eğitimi ve uygulamalarından bahsedilmekte, Türkiye’de kurumsal yönetim dersinin muhasebe programlarındaki yeri incelenmekte ve öğrencilerin bu konudaki algıları ölçülmektedir. Çalışmamıza ait istatistiksel analiz sonuçları, kurumsal yönetimle ilgili bilgi edinmede üniversitelerin önemli rol oynadığını göstermektedir. Ayrıca ankette yer alan önermelerin çoğunda kurumsal yönetim dersini alan öğrencilerin dersi almayan öğrencilere göre daha net yargılara ve daha yüksek kurumsal yönetim algısına sahip olduğu tespit edilmiştir. Kız öğrencilerin de erkek öğrencilere göre kurumsal yönetim algılarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Eğitimi, Kurumsal Yönetim Algısı.

JEL Sınıflandırması: M41, G30.

Accounting Education and Corporate Governance: A Study of Accounting Students’ Perception of Corporate Governance

ABSTRACT

In this study, we discuss developing corporate governance education and practices, examine the place of corporate governance courses in accounting programs in Turkey, and measure the students’ perception on this issue. Statistical analysis results of this study indicate that universities play the important role of information source for corporate governance. In addition, students who have taken corporate governance courses have a more clear opinion in most of the propositions in the survey, and a higher perception of corporate governance compared to other students who have not taken these courses. It was also determined that female students have a higher perception of corporate governance than male students.

Keywords: Accounting Education, Perception of Corporate Governance.

Jel Classification: M41, G30.

* Yrd. Doç. Dr. Emin ZEYTİNOĞLU, Dumlupınar Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, eminzeytinoglu@yahoo.com

** Arş. Gör. Nasıf ÖZKAN, Dumlupınar Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, nasifozkan@hotmail.com

1. GİRİŞ

Son yıllarda ortaya çıkan finansal krizler ve muhasebe skandalları şirketlere ve finansal piyasalara olan güveni zedelemektedir. Zarar gören güven ortamının yeniden yapılandırılması adına kurumsal yönetim kavramı gündemin ön sıralarına taşınmıştır. Kurumsal yönetim, pek çok kurum ve konunun uzmanları tarafından konuya bakış açıları çerçevesinde farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Kurumsal yönetimi güven ve muhasebe eksenli ele alan Aysan (2007:18) kurumsal yönetimi, “işletmelere toplum güveninin sağlanması için gerekli olan hukuk, muhasebe ve ahlak kurallarının özelliklerini ve niteliklerini inceleyen ve işletmelerde uygulanabilen yöntem ve teknikleri geliştiren bir uğraş alanı” şeklinde tanımlamaktadır. Konuya işletmenin sahipleriyle yöneticileri arasındaki çıkar çatışması bağlamında yaklaşan Shleifer ve Vishny (1997:737) ise kurumsal yönetimi “işletmelere fon sağlayanların yatırımlarına istinaden bir getiri elde etmeyi güvenceye alma yolları” biçiminde tanımlamaktadır. Bu tanımlar doğrultusunda etkin kurumsal yönetim, bir işletmenin kaynaklarının etik değerler ve sosyal sorumluluk anlayışı çerçevesinde verimli bir şekilde kullanılması ve bu sayede işletme paydaşlarının ekonomik çıkarlarını koruyacak kanun ve yönetmeliklerin uygulanması olarak ifade edilebilir (Millstein, 1999).

İşletmelerin paydaşları hissedarlar, yöneticiler, çalışanlar, devlet kurumları, müşteriler, tedarikçiler ve alacaklılardan oluşmaktadır. Khan ve Sethi’ye (2009:30) göre işletme öğrencileri de şirketlerin gelecekteki potansiyel liderleri ve çalışanları olarak bu paydaş grubu içinde yer almaktadır. Bu nedenle yazarlar kurumsal yönetim kavramının işletme eğitimiyle doğrudan ilişkili olduğunu vurgulamaktadır. Bu bağlamda, kurumsal yönetimin öğretilmesi ve geleceğin liderlerinin konuya ilişkin düşüncelerinin şekillendirilmesinde üniversitelere ve dolayısıyla işletme ve muhasebe programlarına büyük görev düşmektedir.

Bazı politikacı ve araştırmacılar, finansal krizlerin, muhasebe skandallarının ve beklenmeyen şirket çöktüklerinin arkasında muhasebe ve işletme eğitiminde uygulanan üniversite müfredatının yetersizliğinin olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca, PriceWaterhouseCoopers gibi dünya çapında etkili şirketler tarafından muhasebe eğitiminde yeniden düzenlemelere gidilmesi önerilmekte ve muhasebe eğitimcilerinin yıpranan kamu güvenini yeniden eski haline getirmek için önemli rol oynayacakları vurgulanmaktadır (Sikka ve Wilmott, 2002:195; PriceWaterhouseCoopers, 2003:3; Amernic ve Craig, 2004:343). Bu yüzden giderek artan bir biçimde işletme ve muhasebe programlarında öğrencilere nelerin öğretildiği sorgulanmakta; geleceğin yetkin, ahlaklı muhasebecilerinin ve işletme liderlerinin yetiştirilmesinde kurumsal yönetim eğitiminin vazgeçilemez bir seçenek haline geldiği belirtilmektedir (Gioia, 2003:255; Georgiou vd., 2012:74).

Tüm bu gelişmeler ışığında Muhasebe bölümü öğrencilerinin kurumsal yönetim algılarını ölçmek istediğimiz çalışmamız beş bölümden oluşmaktadır. Çalışmamızın birinci bölümünü oluşturan giriş bölümünden sonra ikinci bölümde literatür taraması ve teorik çerçeve sunulmaktadır. Üçüncü bölümde Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Kurumsal

Yönetim Algılama Farklılıklarının Değerlendirilmesi başlığı altında araştırmanın amacı, kapsamı, yöntemi, sınırlılıkları ve temel hipotezlerine yer verilmiştir. Dördüncü bölümde ampirik sonuçlar sunulmakta ve tartışılmaktadır. Son bölümde ise, çalışmanın sonuçları özetlenmekte ve konuyla ilgili öneriler sunulmaktadır.

2. TEORİK ÇERÇEVE

Bu çalışma kapsamında konunun teorik çerçevesi iki temel bölümde değerlendirilmektedir. İlk bölümde yeni Türk Ticaret Kanunu (TTK) kurumsal yönetim ilişkisi ikinci bölümde ise, Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Komitesi'nin (International Accounting Education Standards Board-IAESB) yayınladığı standartlar dikkate alınmaktadır. Bununla birlikte teorik çerçeveden bahsederken konuyla ilgili literatüre de yer vermeye çalışılmıştır.

2.1. Yeni TTK Bağlamında Kurumsal Yönetim

Globalleşen dünyada rekabetin artması, teknolojik gelişmeler, Avrupa Birliği (AB) müktesebatına uyum sağlanması ve 6762 sayılı TTK'nın çağın gereklerine cevap verememesi gibi nedenlerle kanunu yenileme ihtiyacı doğmuştur. Bu ihtiyacın karşılanması adına 6102 sayılı yeni TTK düzenlenerek yürürlüğe girmiştir (Serçemeli vd., 2013:157).

Şirketin tüm paydaşlarının haklarını güvence altına alan, küreselleşen dünyanın gerektirdiği rekabetçi yapıyı günün ihtiyaçlarına göre düzenleyen yeni TTK üç temel unsur üzerine inşa edilmiştir. Bunlar uluslararası standartlarda şeffaflık ve kurumsal yönetim, güçlü sermaye yapısı ve hızlı karar alma-güvenli ticaret olarak sayılabilir. Bu sayılan unsurlar içinde en dikkat çeken uluslararası standartlarda şeffaflık ve kurumsal yönetim unsurudur (turmob.org.tr, 2013).

Arsoy (2008:17) şirketlerin uluslararası alanda kabul görmüş standartları uygulayarak kurumsal şeffaflık düzeylerini arttırabileceklerini ve kurumsal şeffaflığın muhasebe uygulamaları ile doğrudan ilişkili olduğunu vurgulamaktadır. Bu bağlamda yeni TTK'nın kurumsal yönetim alanında getirdiği önemli değişikliklerin muhasebe uygulamaları ile iç içe olduğunu söylemek mümkündür.

Üniversitelerde verilecek muhasebe eğitiminin bilgi kullanıcılarının ihtiyaçlarını karşılaması ve mevcut değişikliklere adapte edilmesi önemlidir. Yeni TTK ile birlikte mesleği gelecekte ifa edecek meslek mensupları olan üniversite öğrencilerinin mevzuatta yer alan değişiklikler konusunda yeterli bilgiye sahip olması gerekmektedir. Konumuz kapsamında düşünüldüğünde, revize edilecek muhasebe bölümleri müfredatında kurumsal yönetim dersine ilişkin en önemli bölümlerden biri de yeni TTK ve kurumsal yönetim alanında yaşanan mevcut değişiklikler olmalıdır.

2.2. Kurumsal Yönetim Dersinin Muhasebe Eğitimi Açısından Önemi

Yıllar boyunca benzersiz şekilde ortaya çıkan skandallar karşısında meslek etiği ve kurumsal yönetim alanında daha resmi ve katı kuralların getirilmesi şaşırtıcı değildir. Muhasebe mesleği için katı ve düzenleyici bu kurallarla birlikte, Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (International Federation of Accountants-IFAC) muhasebede etik dışı davranışlarla savaşmak için birçok stratejik faaliyet gerçekleştirmektedir. Bu katı kuralların empoze edilebilmesinde eğitimin rolü kesin bir şekilde vurgulanmaktadır (Arfah ve Aziuddin, 2012:132).

IAESB, IFAC'ın bağımsız bir alt komitesi olup muhasebe eğitimi konusunda küresel boyuttaki çalışmaları yönlendirmektedir. IAESB mesleki bilgi, yetenekler, değerler ve etik gibi konularda muhasebe meslek mensuplarının eğitiminde önemli roller üstlenmektedir (ifac.org, 2013). Bu kapsamda, IAESB'nin yayınladığı standartlar muhasebe eğitimi için en önemli başvuru kaynaklarından biridir.

IAESB'nin yayınladığı standartlar içinde yer alan Muhasebe Eğitim Programlarının Kapsamı (IES 2¹) standardı, muhasebe mesleğini icra edecek adayların alması gereken muhasebe eğitiminin içeriğini belirlemektedir. Bu standarda göre muhasebe eğitim programları “Muhasebe ve Finans Bilgileri”, “Organizasyonel ve İşletme Bilgileri” ile “Bilgi Teknolojileri Kapsamındaki Bilgiler” alanlarındaki konuları kapsayan üç temel başlık altında düzenlenmelidir. Organizasyonel ve İşletme alanındaki bilgi düzeyiyle ilgili en önemli konulardan birisi de kurumsal yönetimidir (IAESB, 2010:40-43). Bu standardın yanı sıra Mesleki Değerler, Etik ve Tutum (IES 4) standardı da muhasebe eğitimiyle ilgili programlar düzenlenirken işletmeler için etik değerlerin ve sağlıklı kurumsal yönetimin öneminden bahsedilmesi gerektiğini belirtmektedir (IAESB, 2010:55).

Tüm bu çabaların karşılığı olarak dünyada kurumsal yönetim derslerini sunan ve sunmayı planlayan muhasebe ve işletme programlarının sayısı da giderek artış göstermektedir (Rezaee vd., 2011:62; Rezaee vd., 2012:129). Dünya’da bu gelişmeler olurken Türkiye’deki durumun analizini de yapmak gerekmektedir. Konumuzun kapsamının genişliği düşünülerek sadece Türkiye’de lisans eğitimi veren muhasebe programlarında uygulanan müfredatta, kurumsal yönetim dersine yer verilip verilmediği aşağıdaki tabloda kısaca özetlenmiştir.

¹ IES 2, IES 3, IES 4 ve IES 8 standardı IES Revizyon Projesi kapsamında hali hazırda revize edilmekte olup henüz tamamlanamamıştır. Çalışmamızda standartlar revize edilmemiş son şekliyle yer almaktadır.

Tablo : Muhasebe Programlarının Müfredatında Yer Alan Kurumsal Yönetim Dersleri²

Üniversitenin Adı	Birimi	Bölümü	Dersin Adı
Afyon Kocatepe Üniversitesi	Bolvadin Uygulamalı Bilimler Y.O.	Muhasebe	Yok
Başkent Üniversitesi	Ticari Bilimler Fakültesi	Muhasebe ve Finansal Yönetim	Yok
Bilkent Üniversitesi	Uygulamalı Yabancı Diller Y.O.	Muhasebe Bilgi Sistemleri	Yok
Dumlupınar Üniversitesi	Uygulamalı Bilimler Y.O.	Muhasebe	Kurumsal Yönetim
Işık Üniversitesi	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	Muhasebe ve Denetim	Yok
İstanbul Arel Üniversitesi	Uygulamalı Bilimler Y.O.	Muhasebe ve Bilgi Sistemleri	Yok
İstanbul Aydın Üniversitesi	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	Muhasebe ve Finans Yönetimi	Yok
İzmir Ekonomi Üniversitesi	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	Muhasebe ve Denetim	Kurumsal Yönetim Semineri
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Y.O.	Muhasebe ve Finansal Yönetim	Yok
Okan Üniversitesi	Uygulamalı Bilimler Y.O.	Muhasebe ve Finansal Yönetim	Yok
Süleyman Demirel Üniversitesi	Yalvaç Büyükütlu Uygulamalı Bilimler Y.O.	Muhasebe ve Finansal Yönetim	Yok

Tablodan da görüleceği gibi lisans düzeyinde muhasebe adını kullanarak eğitim veren on bir bölüm bulunmakta bunların içinde ise biri seminer dersi olmak üzere, sadece iki bölümün eğitim öğretim müfredatında kurumsal yönetim dersine yer verdiği görülmektedir. Kurumsal yönetimin muhasebe eğitimi içindeki önemi bu kadar açıkken muhasebe bölümlerinde bu derse gerektiği şekilde yer verilmediği belirlenmiştir.

2.3. Literatür Taraması

Kurumsal yönetim ve muhasebe eğitimi arasındaki ilişkiden hareketle oluşturulan bu çalışmada muhasebe ve işletme programlarında kurumsal yönetim dersinin yeri ve öğrencilerin bu konuyla ilgili algılarına yönelik literatür taramasından aşağıda bahsedilmektedir.

Enron, WorldCom, Adelphia ve Tyco gibi şirket skandalları ile 2008 dünya ekonomik krizi ve bu krizle birlikte oluşan zayıf kurumsal yönetim algısı, işletme ve muhasebe programlarında kurumsal yönetim eğitimine ve uygulamalarına olan ilgiyi arttırmaktadır.

² Bu tablo oluşturulurken ÖSYM tarafından yayınlanan 2012 ÖSYM Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Tablosu'ndan yararlanılmıştır (ÖSYM, 2012). Müfredat incelenirken ise, ilgili üniversiteler ve birimlerin internet sitelerinden yararlanılmıştır (yok.gov.tr, 2012).

Literatürde kurumsal yönetim ile ilgili birçok çalışmaya rastlamak mümkündür. Bu çalışmaların çoğu kurumsal yönetimin ne olduğu, yararları, dinamikleri, unsurları, ilkeleri ve etkileri gibi konulara yoğunlaşırken, kurumsal yönetim algısı, eğitimi ve uygulamaları açısından çok az sayıda araştırma yapıldığı görülmektedir.

Parker (2005:383-394), Enron skandalının Avustralya ve Yeni Zelanda üniversitelerindeki muhasebe öğretim elemanlarının öğretim, araştırma ve kamu yararı tutumlarını nasıl etkilediğini araştırmaktadır. Yazar, yaşanan şirket skandalları sonrasında üniversitelerin müfredatında çok az bir değişiklik olduğunu gözlemlemiştir. Khan ve Sethi (2009:29-44) ise yaptıkları çalışmada, geleceğin işletme yöneticilerinin kurumsal yönetim algılarını ve kurumsal yönetim konusunun Hindistan ve Pakistan'daki işletme okullarında verilen derslerdeki kapsamını araştırmaktadır. Çalışma, işletme mezunlarının iş hayatında karşılaşılabilecekleri zorluklara karşı kurumsal yönetimle ilgili yeterli eğitimi almadıklarını göstermektedir. Yazarlar elde ettikleri bulgular doğrultusunda işletme okulları müfredatının kurumsal yönetim konularına daha çok yer verecek şekilde yeniden yapılandırılması gerektiğini savunmaktadır. O'Leary (2009:505-520), muhasebe lisans programlarına da kurumsal yönetim eğitiminin dahil edilmesinin etik davranışları ve işletmenin paydaşları arasındaki yönetim yapısını geliştirebileceğini işaret etmektedir. Rezaee vd. (2012:127-158) ise, kurumsal yönetim ve etik eğitiminin üniversite müfredatına entegrasyonunun bağımsız kurumsal yönetim ve etik derslerinin açılması yoluyla ya da kurumsal yönetim ve etik konularının muhasebe derslerinin içinde anlatılması yoluyla olabileceğini ifade etmektedir. Georgiou vd. (2012:74-94), bu derslerin kurumsal yönetimle ilgili temel teorik bilgileri ve kurumsal yönetim eğitiminin işletme performansı ile ilişkisini gösteren ampirik bulguları da içermesi gerektiğini belirtmektedir.

Rezaee vd. (2011:62-91), dünya çapında hangi işletme okullarının, kurumsal yönetim eğitimine müfredatlarında ne ölçüde yer verdiklerini incelemektedir. Çalışma kapsamında yazarlar işletme okullarında öğretilen 90 akademik ders programını incelemiştir. Çalışmaya göre ders içerikleri okulun bulunduğu ülkelerin kurumsal kültürüyle yakından ilişkilidir. Diğer taraftan Bordean (2012:173-184), Romanya işletme okullarındaki öğrencilerin kurumsal yönetim algılarını araştırmak için yaptığı çalışmada, işletme okullarının öğrencilerine işletmelerde kurumsal yönetim kültürünü geliştirmek için gerekli yetenekleri kazandırmaları gerektiğini belirtmektedir. Pakistan işletme okullarındaki kurumsal yönetim eğitiminin mevcut durumunu inceleyen Khan ve Ullah (2006:12-31) da bu okul mezunlarına kurumsal yönetim eğitimi vermenin Pakistan'daki işletmelerin kurumsal yönetim kültürünü geliştirmelerine yardımcı olabileceğini ifade etmektedir.

Türkiye'de ise, kurumsal yönetimi bu anlamda inceleyen ve üniversite eğitimi bağlamında değerlendiren çalışmaya rastlanamamıştır. Yapılan araştırmalar genellikle öğrencilerin sosyal sorumluluk ve iş etiği algıları ile kurumsal yönetimin özel işletme ve kamu kurumlarındaki çalışanlar tarafından algılanmaları üzerinedir. Özalp vd. (2008:69-84), İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) öğrencilerinin sosyal sorumluluk algılarının

cinsiyete ya da İİBF'nin farklı bölümlerinde öğrenci olmaya göre değişip değişmediğini araştırmaktadır. Çalışma sonuçları, işletme bölümü öğrencilerinin ve tüm bölümlerdeki kız öğrencilerin sosyal sorumluluk algılarının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Kurnaz ve Gümüş (2010:157-174), muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe mesleği ile ilgili etik dışı davranışlara ilişkin algılarını analiz etmekte ve öğrencilerin muhasebe mesleği ile ilgili etik olmayan davranışları da tasvip etmediklerini vurgulamaktadır. Ayrıca çalışmada üst sınıfta okuyan öğrencilerin etik algılarının alt sınıfta okuyan öğrencilere göre daha hassas olduğu ve üniversite eğitim müfredatı kapsamında alınan eğitimin öğrencilerin etik ilke ve standartlarında gelişmeye neden olabileceği belirtilmektedir. Tanç vd. (2011), Nevşehir ilindeki kamu yöneticilerinin kurumsal yönetim anlayışına ilişkin algılarını analiz etmekte, kurumsal yönetim kriterlerinin uygulanmasının şeffaflık, hesap verilebilirlik, eşitlik ve adillik ilkelerini ne yönde etkilediğini ortaya koymaktadır. Yılmaz ve Alkan (2006:729-738) ise, sosyal sorumluluk bakış açısıyla kurumsal yönetim anlayışının küçük ve orta ölçekli işletmeleri başarıya götürecek ve başarının sürekliliğini sağlayacak bir rol üstlendiğini vurgulamaktadır.

3. MUHASEBE BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN KURUMSAL YÖNETİM ALGILAMA FARKLILIKLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

3.1. Araştırmanın Amacı

Çalışmamızın amacı, muhasebe bölümü öğrencilerinin kurumsal yönetimle ilgili algılama farklılıklarını belirleyerek kurumsal yönetim dersinin muhasebe programı müfredatında yer almasının önemini araştırmaktır. Konuya ilişkin mevcut durumu ortaya koymak adına öncelikle araştırmanın kapsamı, yöntemine ve sınırlılıklarına ilişkin bilgiler verilmektedir. Daha sonra kavramsal çerçeveden hareketle, yapılan anket çalışmasından elde edilen veriler istatistiksel açıdan test edilerek değerlendirilmektedir.

3.2. Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Araştırmanın evrenini, Dumlupınar Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Muhasebe Bölümü 3. ve 4. Sınıfta öğrenim gören 163 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada herhangi bir örneklem seçim yöntemi kullanılmadan evrenin tamamına ulaşılmak hedeflenmiş, ancak araştırmaya katılmayı kabul etmeme, araştırmanın yapıldığı tarihlerde okula gelmeme vb. nedenlerle toplam 141 öğrenciye ulaşılabilmektedir. Anketlere katılım oranı yaklaşık % 87 olarak gerçekleşmiştir.

Anket 2012-2013 yılı Güz döneminde uygulanmış olup üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, ankete katılan öğrencilerin cinsiyeti ve doğum tarihi gibi demografik özelliklerini belirleyecek sorulara yer verilmektedir. İkinci bölümde, kurumsal yönetim dersinin alınıp alınmadığı ve kurumsal yönetim kavramının nereden duyulduğu araştırılmaktadır. Üçüncü bölümde ise, öğrencilerin kurumsal yönetim algılama düzeylerini

ifade eden ve 5'li Likert ölçeğinde tanımlanan 30 adet önerme cümlesi yer almaktadır. Söz konusu anket uygulamasındaki önermeler için Khan ve Sethi (2009) tarafından yapılan çalışmadaki ölçek kullanılmaktadır. Ankette yer alan önerme maddeleri çalışmanın sonunda ekler bölümünde sunulmaktadır.

3.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sınırlılıklarından ilki anketi cevaplayan öğrenci sayısıdır. Öncelikle anketin uygulanacağı sınıfların belirlenmesinde Kurumsal Yönetim dersinin verildiği 5. Yarıyıl esas alındığından, araştırmada birinci ve ikinci sınıfta yer alan Muhasebe bölüm öğrencileri kapsam dışı tutulmaktadır. Bunun yanı sıra diğer üniversitelerde Muhasebe bölümünde lisans düzeyinde öğrenim gören ve Kurumsal Yönetim dersi alan öğrenciler de çalışmaya dahil edilememektedir.

Araştırmayla ilgili diğer önemli bir sınırlılık ise anket formunun daha önce Khan ve Sethi (2009) tarafından Hindistan ve Pakistan'daki ve Bordean (2012) tarafından Romanya'daki İşletme Bölümü öğrencilerine uygulanmış olup ilk defa Muhasebe Bölümü öğrencileri üzerinde uygulanacak olmasıdır.

3.4. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın amaçları dikkate alınarak 2 temel hipotez belirlenmiş ve $\alpha=0,05$ anlamlılık düzeyinde test edilmiştir. Araştırmanın temel hipotezleri aşağıdaki gibidir:

H₀: Öğrencilerin cinsiyeti ile kurumsal yönetim algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H_{1a}: Öğrencilerin cinsiyeti ile kurumsal yönetim algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

H₀: Öğrencilerin Kurumsal Yönetim dersini almasıyla ile kurumsal yönetim algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H_{1b}: Öğrencilerin Kurumsal Yönetim dersini almasıyla ile kurumsal yönetim algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır.

4. ANALİZ VE BULGULAR

Çalışmada elde edilen verilerin analizi "IBM SPSS Statistics 20" olarak adlandırılan istatistik programı yardımıyla yapılmıştır. Yapılan anket çalışmasında öncelikle birinci bölümde yer alan demografik bilgilere ilişkin tanımlayıcı istatistiklere aşağıda yer verilmektedir.

Tablo 2: Cinsiyet

Cinsiyet		
	Frekans	Yüzde
Erkek	59	41,8
Kız	82	58,2
Toplam	141	100

Tablo 4: Yaş

Yaş		
	Frekans	Yüzde
19	1	0,8
20	4	2,8
21	36	25,5
22	27	19,1
23	25	17,7
24	22	15,6
25	19	13,5
26	7	5
Toplam	141	100

Tablo 3: Sınıf

Sınıfı		
	Frekans	Yüzde
3. Sınıf	85	60,3
4. Sınıf	56	39,7
Toplam	141	100

Tablo 2’den görüleceği gibi anket çalışmasına 141 öğrenci katılmış olup bu öğrencilerin yaklaşık %58’i kızlardan %42’si ise erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Tablo 3’e göre öğrencilerin %60’ı 3. Sınıfta, %40’ı ise 4. sınıfta öğrenim görmektedir. Aradaki bu farklılık Muhasebe Bölümü’nün 4. Sınıfında, ikinci öğretime kayıtlı öğrenci bulunmamasından kaynaklanmaktadır. Tablo 4’de yer alan bilgilere göre ankete katılan öğrencilerin %48’i 19 ile 22 yaşları arasında, %52’si ise 23 ile 26 yaşları arasındadır. 19, 20 ve 26 yaşında olan toplam öğrenci sayısı 12 iken, 21 ve 25 yaşları arasında toplam 129 öğrenci bulunmaktadır.

Anketin ikinci bölümüne ilişkin istatistikler aşağıdaki tablolar yardımıyla sunulmaktadır.

Tablo 5: Kurumsal Yönetim Dersinin Alınıp Alınmadığı

Kurumsal Yönetim Dersi aldınız mı?		
	Frekans	Yüzde
Evet	53	37,6
Hayır	88	62,4
Toplam	141	100

Tablo 5 incelendiğinde anketi cevaplayan öğrencilerin yaklaşık %38'inin Kurumsal Yönetim dersini aldığı, %62'sinin ise dersi almadığı görülmektedir. Bu sonuç, kurumsal yönetim dersinin seçmeli olmasına rağmen öğrencilerin ilgisini çeken bir ders olduğunu işaret etmektedir.

Tablo 6: Kurumsal Yönetim Konusunun Nereden Duyulduğu

Kurumsal Yönetim konusunu daha önce nereden duydunuz?		
	Frekans	Yüzde
Okul	92	65,2
Arkadaşlarım	21	14,9
Basın	6	4,3
İnternet	17	12,1
Duymadım	5	3,5
Toplam	141	100

Tablo 6'da yer alan sonuçlara göre öğrencilerin yaklaşık %5'i kurumsal yönetim konusunu daha önce hiç duymazken, okul ve okuldaki arkadaşları vasıtasıyla kurumsal yönetim hakkında bilgi edinenlerin oranı yaklaşık %80'dir. Okul ve arkadaş çevresi dışında diğer önemli bilgi edinme kaynağı ise %12'lik oranla internettir. Kurumsal yönetim konusunda bilgi edinmeye ilişkin seçeneklerde en son sırada ise %4'lük oranla basın yer almaktadır. Bu oranlardan çıkarılacak en önemli sonuç ise ders alınmamış olsa bile öğrencilerin konuyla ilgili en azından bir farkındalıklarının olmasıdır. Bu bağlamda, okulların bu konudaki önemi açık bir şekilde göze çarpmaktadır.

Anketin üçüncü bölümünde öğrencilerin kurumsal yönetim algılama düzeylerini ölçecek önerme ifadeleri yer almaktadır. Bu ifadelerle ilgili olarak yapılan güvenilirlik analizi sonucu güvenilir olmayan önermeler analize dahil edilmemiştir. Daha sonrasında önermelerle ilgili ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiştir. Analizin son kısmında ise Mann-Whitney U testi yardımıyla algılama farklılıkları ölçülmeye çalışılmıştır. Anketin üçüncü bölümüne ilişkin tablolar aşağıda yer almaktadır.

Tablo 7: Güvenilirlik İstatistiği

Güvenilirlik İstatistikleri (1)		Güvenilirlik İstatistikleri (2)	
Cronbach's Alpha	Önerme Sayısı	Cronbach's Alpha	Önerme Sayısı
0,963	30	0,97	26

Öncelikli olarak yapılması gereken ölçek maddeleri arasındaki iç güvenilirliğin analizidir. İç güvenilirliğin analizinde kullanılan en önemli gösterge Cronbach's Alpha katsayısıdır. Bu katsayının ideal olarak 0,7 ve üzerinde olması gerekmektedir. Ayrıca her ölçek maddesinin Corrected Item-Total Correlation değerinin ise 0,3'den büyük olması beklenmektedir. 0,3 değerinin altında kalan ölçek maddeleri istenilmeyenleri ölçmekte olup bu maddelerin analizden çıkarılması gerekmektedir (Pallant, 2005:90-92).

Yapılan ilk güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach's Alpha katsayısı (0,963) ölçeğin genel olarak güvenilir olduğunu göstermektedir. Ancak ölçek maddesi bazında inceleme yapıldığında dört adet ölçek maddesinin (6, 11, 12,16) Corrected Item-Total Correlation değerinin 0,3'ün altında olduğu tespit edilmiş ve bu ölçek maddeleri çıkartılarak yeniden güvenilirlik analizi yapılmıştır. İkinci güvenilirlik analizi sonucunda bulunan katsayı (0,97) ölçeğimizin güvenilirliğini arttırmıştır. Güvenilirlik analizinden sonra anketteki önermelerle ilgili ortalama puanların incelenmesine geçilmiştir. Ortalama puanlar ise, Tablo 8 ve Tablo 9'da verilmiştir.

Kurumsal yönetimin gelecekteki gelişmeler doğrultusunda yönlendirilmesinde ve güncellenmesinde yönetimle ilgili konular öne çıkmaktadır. Kurumsal yönetim için yönetim konularının genel ortalama puanı 4,00 olup yönetim konuları içinde beş adet önerme yer almaktadır. Bu önermeler incelendiğinde öğrencilerin en çok dikkat çektiği konu şirket çalışanları arasında ayrımcılık yapılmaması (4,23) seçeneğidir. Bu önermeyi iç ve dış denetçilerin bağımsızlığının sağlanması (4,05) takip etmektedir. Daha sonra ise, hesap verilebilirlik odaklı kültürün geliştirilmesi ve katılımcı ve demokratik yönetim tarzının benimsenmesi (3,97) seçenekleri gelmektedir. Yönetim konuları kapsamında en az önem verilen önerme ise, ödül paylaşım kültürünün öğretilmesi ve desteklenmesidir (3,74). Khan ve Sethi (2009) ile Bordean'ın (2012) çalışmalarının sonuçları incelendiğinde yazarlarla benzer sonuçlara ulaşılmış olup ortalama puanların çalışmamızda daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 8: Önerme Maddeleri Bazında Ortalama Puanlar

Yönetim			Hissedarlar		
Önerme	Ortalama	Std. Sapma	Önerme	Ortalama	Std. Sapma
1	4,2340	1,18103	7	3,9433	1,11978
2	4,0567	1,09396	8	4,1206	1,12425
3	3,9787	1,03832	9	3,9574	1,09461
4	3,9716	1,04159	10	4,1560	1,19094
5	3,7447	1,09155			
Kişisel			Müşteriler		
Önerme	Ortalama	Std. Sapma	Önerme	Ortalama	Std. Sapma
13	4,2908	1,12465	17	4,0993	1,00928
14	4,2340	1,07994	18	4,2199	1,08293
15	4,2340	1,15039	19	3,9929	1,14951
			20	3,9149	1,03157
			21	4,0426	1,03422

Toplumsal			Kurumsal Yönetim		
Önerme	Ortalama	Std. Sapma	Önerme	Ortalama	Std. Sapma
22	4,1206	1,16787	27	4,0213	1,08541
23	3,9149	1,06563	28	3,9929	1,11801
24	3,7589	1,0948	29	3,8865	1,05622
25	4,0567	1,04042	30	4,1064	0,97616
26	3,8582	1,18672			

Tablo 9: Konu Bazında Ortalama Puanlar

Konular	Ortalama Puanı
Yönetim	4,00
Hissedarlar	4,04
Kişisel	4,25
Müşteriler	4,05
Toplumsal	3,94
Kurumsal Yönetim	4,00

Hissedarlar şirketlerin gerçek sahipleri olarak kabul edilir ve şirketin yaşamını sürdürmesinde hissedar haklarının korunması oldukça önemlidir. Hissedarlara ilişkin dört adet önerme değerlendirilmeye alınmış olup ortalama puanı 4,04'dür. Önermeler içinde ticari işlemlerde hileli rakamların kullanılmasının yasaklanması (4,16) birinci, etik olmayan işlemlerin yasaklanması ise (4,12) ikinci sırada yer almaktadır. Bilgiye erişimin sağlanması (3,96) ile çalışanlar arasındaki dengenin sağlanması (3,94) ise bu ortalamaların oldukça uzağında kalmaktadır. Hissedarlar konusunda, şirket sahipleri ile çalışanların arasındaki dengenin sağlanması her iki çalışmada da (Khan ve Sethi, 2009:36; Bordean, 2012:182) öne çıkmış olup çalışmamızla tamamen zıt sonuçlara sahiptir.

Kurumsal yönetimin en önemli konulardan biri de geleceğin yöneticilerinin kişisel özellikleri ve bu özellikler doğrultusunda nasıl hareket ettikleridir. Ankette yer alan kişisel özellikler konusunda üç adet önerme yer almaktadır. Bu önermelere ilişkin ortalama puan 4,25 olup öğrencilerin en çok önem verdikleri alandır. Önermelerin içinde en yüksek ortalama ahlak, adalet ve dürüstlük anlayışının sürdürülmesine (4,29) aittir. Bu önermeyi sorumlu vatandaş olmaya yardımcı olmak (4,23) ve işlemlerde şeffaflık ve adaletin sağlanması (4,23) izlemektedir. Kişisel özelliklerle ilgili sadece Khan ve Sethi'nin (2009:37) çalışmasında benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Kurumsal yönetimin etkin bir şekilde yürütülebilmesi bir anlamda, yönetim kurulunun müşteri memnuniyeti konusundaki çalışmaları tam anlamıyla yapabilmesine bağlıdır. Ankette müşterilerle ilgili beş adet önerme yer almakta olup genel ortalama 4,05'dir. Önermeler içinde ilk sırada müşterilerin kandırılmasının önüne geçilmesi (4,21), ikinci sırada müşterilere gerçek ürün özelliklerinin sunulması (4,10), üçüncü sırada hedefe ulaşmada sadece işteki başarının yeterli olmadığını öngörmek (4,04), dördüncü sırada haksız promosyon yöntemiyle

satış hacminin arttırılmasının engellenmesi (3,99) son sırada ise değer maksimizasyonu için çalışanların desteklenmesi (3,91) yer almaktadır. Diğer çalışmalara bakıldığında sonuçlar birbirine benzemektedir. Khan ve Sethi (2009:37) ile Bordean'ın (2012:178) yaptığı çalışmada birinci sırada müşterilere gerçek ürün özelliklerinin sunulması bulunurken Bordean'ın (2012:178) çalışmasında ikinci sırada müşterilerin kandırılmasının engellenmesi bulunmaktadır.

Şirketlerin kurumsal yönetim kapsamında sadece finansal ve yönetsel konuları değil sosyal veya toplumsal konuları da dikkate alması gerekmektedir. Toplumsal konular içinde beş adet önerme yer almaktadır. Toplumsal konuların ortalaması 3,94 ile diğer konular içinde en düşük ortalamaya sahiptir. Önermeler içinde en yüksek ortalama kanunlar ve yerel düzenlemelere uymaktır (4,12). Bu önermeyi yolsuzluk kültürünün önüne geçilmesi (4,06) takip etmektedir. Diğer önermeler sırasıyla karar verme sırasında yerel değerleri dikkate almak (3,91), geleneklere zarar verebilecek işletme politikalarının desteklenmemesi (3,86) ve çevresel sorunlar için mücadele edilmesidir (3,76). Khan ve Sethi (2009:37) ile Bordean'ın (2012:178-179) çalışması incelendiğinde benzer sonuçlara ulaşılmış olup kanunlar ve yerel düzenlemelere uymak ilk sırada yerel değerleri ve kültürü ön plana almak ise ikinci sırada yer almaktadır.

Son olarak ankete dahil edilen kurumsal yönetim sistemiyle ilgili dört adet önerme bulunmaktadır. Konuya ilişkin ortalama puan 4,00'dır. İlk sırada profesyonel olmayan davranışlarda bulunulmaması (4,11), ikinci sırada kurumsal yönetim sisteminin sürdürülmesi (4,02), üçüncü sırada kurumsal yönetim sisteminin geliştirilmesi (3,99) ve dördüncü sırada geleneksel iş kültürüyle kurumsal yönetim kültürünün nasıl yer değiştirileceğinin açıklanması (3,89) yer almaktadır. Kurumsal yönetimle ilgili bu bölüm incelendiğinde, Khan ve Sethi (2009:37) ile Bordean'ın (2012:179) yaptığı çalışmalara benzer sonuçlar elde edilmediği görülmektedir.

Analizin son kısmında öğrenciler arasında cinsiyetin ve kurumsal yönetim dersine katılmanın algılamada anlamlı bir farklılık yaratıp yaratmadığı Mann-Whitney U testi yardımıyla incelenmiştir. Mann-Whitney U testi, bağımlı değişkenin sıralama veya aralık ölçeğiyle ifade edildiği ve normal dağılıma sahip olmayan bağımsız iki grup arasındaki farklılıkları karşılaştırmak için kullanılan bir testtir. Veriler normal dağılıma sahip olmadığı için çalışmamızda Bağımsız Örneklem t testi yerine Mann-Whitney U testi kullanılmaktadır (statistics.laerd.com, 2012).

Tablo 10: Cinsiyete İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Bölüm	Önerme	Cinsiyet	Ortalama Sıralama	Mann-Whitney U Test
Yönetim	1	Erkek	62,52	U=1918,5 Sig: ,018 p<.05
		Kız	77,10	
Yönetim	2	Erkek	62,33	U=1907,5 Sig: ,022 p<.05
		Kız	77,24	
Yönetim	3	Erkek	58,22	U=1665 Sig: ,001 p<.05
		Kız	80,20	
Yönetim	5	Erkek	61,93	U=1884 Sig: ,019 p<.05
		Kız	77,52	
Hissedarlar	7	Erkek	59,93	U=1766 Sig: ,004 p<.05
		Kız	78,96	
Hissedarlar	8	Erkek	61,83	U=1878 Sig: ,014 p<.05
		Kız	77,60	
Kişisel	13	Erkek	63,56	U=1980 Sig: ,038 p<.05
		Kız	76,35	
Müşteriler	17	Erkek	61,95	U=1885 Sig: ,016 p<.05
		Kız	77,51	
Müşteriler	18	Erkek	60,53	U=1801 Sig: ,004 p<.05
		Kız	78,54	
Müşteriler	19	Erkek	63,11	U=1953,5 Sig: ,039 p<.05
		Kız	76,68	
Toplumsal	22	Erkek	59,46	U=1738 Sig: ,002 p<.05
		Kız	79,30	
Kurumsal Yönetim	27	Erkek	62,85	U=1938 Sig: ,032 p<.05
		Kız	76,87	
Kurumsal Yönetim	28	Erkek	59,23	U=1724,5 Sig: ,002 p<.05
		Kız	79,47	
Kurumsal Yönetim	29	Erkek	61,64	U=1867 Sig: ,014 p<.05
		Kız	77,73	

Öncelikle cinsiyet ile kurumsal yönetim algısına ilişkin veriler analiz edilmiştir. Cinsiyetin kurumsal yönetim konusunda algılamada farklılık yaratıp yaratmadığı hipotezlerine (H_0 ile H_{1a}) ilişkin istatistikî sonuçlar Tablo 10'da sunulmaktadır.

Tablo 10'da yer alan sonuçlar incelendiğinde cinsiyetin yukarıda belirtilen önermeler kapsamında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar yarattığı ortaya çıkmıştır. Cinsiyete göre inceleme yapıldığında toplamda yirmi altı önermeden on dördünde kızlar ile erkekler arasında algılama farklılığı tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre ilgili önermelerin tümünde daha yüksek kurumsal yönetim algısına sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuçla birlikte tabloda verilen önermeler bazında H_0 hipotezi reddedilerek H_{1a} hipotezi kabul edilmiştir.

Kurumsal yönetim dersinin alınmasıyla kurumsal yönetim algısının farklılaşp farklılaşmadığı konusundaki hipotezlere (H_0 ile H_{1b}) ilişkin istatistikî sonuçlar ise Tablo 11’de gösterilmektedir.

Tablo 11: Kurumsal Yönetim Dersine İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Bölüm	Önerme	Dersin Alınması	Ort.Sıralama	Mann-Whitney U Test
Yönetim	1	Evet	84,24	U=1630,5 Sig: ,001 p<.05
		Hayır	63,03	
Yönetim	2	Evet	84,35	U=1624,5 Sig: ,001 p<.05
		Hayır	62,96	
Yönetim	3	Evet	89,56	U=1348,5 Sig: ,000 p<.05
		Hayır	59,82	
Yönetim	5	Evet	83,57	U=1666 Sig: ,003 p<.05
		Hayır	63,43	
Hissedarlar	7	Evet	83,23	U=1684 Sig: ,004 p<.05
		Hayır	63,64	
Hissedarlar	8	Evet	86,45	U=1513 Sig: ,000 p<.05
		Hayır	61,69	
Hissedarlar	9	Evet	88,07	U=1427,5 Sig: ,000 p<.05
		Hayır	60,72	
Hissedarlar	10	Evet	87,37	U=1464,5 Sig: ,000 p<.05
		Hayır	61,14	
Kişisel	13	Evet	80,34	U=1837 Sig: ,017 p<.05
		Hayır	65,38	
Kişisel	15	Evet	79,90	U=1860,5 Sig: ,025 p<.05
		Hayır	65,64	
Müşteriler	17	Evet	80,46	U=1830,5 Sig: ,021 p<.05
		Hayır	65,30	

Tablo 11'in devamı. Kurumsal Yönetim Dersine İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Bölüm	Önerme	Dersin Alınması	Ort.Sıralama	Mann-Whitney U Test
Toplumsal	22	Evet	83,41	U=1674,5
		Hayır	63,53	Sig: ,002 p<.05
Toplumsal	23	Evet	82,27	U=1734,5
		Hayır	64,21	Sig: ,007 p<.05
Toplumsal	24	Evet	79,75	U=1868,5
		Hayır	65,73	Sig: ,035 p<.05
Toplumsal	26	Evet	80,85	U=1810
		Hayır	65,07	Sig: ,019 p<.05
Kurumsal Yönetim	27	Evet	85,64	U=1556
		Hayır	62,18	Sig: ,000 p<.05
Kurumsal Yönetim	28	Evet	87,39	U=1463,5
		Hayır	61,13	Sig: ,000 p<.05
Kurumsal Yönetim	29	Evet	81,23	U=1790
		Hayır	64,84	Sig: ,014 p<.05
Kurumsal Yönetim	30	Evet	83,03	U=1694,5
		Hayır	63,76	Sig: ,004 p<.05

Tablo 11'de yer alan sonuçlar incelendiğinde kurumsal yönetim dersini alan öğrenciler ile dersi almayan öğrenciler arasında birçok önermede istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Cinsiyet için on dört önermede anlamlı farklılık mevcutken bu sayı kurumsal yönetim dersini alanlar için on dokuzaya yükselmiş ve birçok alanda (Yönetim, Hissedarlar, Toplumsal ve Kurumsal Yönetim) önermeler arasında anlamlı farklılıklar görülmektedir. Bu önermelerin tamamında dersi alanların almayanlara oranla daha yüksek kurumsal yönetim algısına sahip olduklarını söylemek mümkündür. Bu sonuçla birlikte tabloda verilen önermeler bazında H_0 hipotezi reddedilerek H_{1b} hipotezi kabul edilmiştir. Bu durum, Kurumsal Yönetim Dersinin muhasebe bölümü öğrencilerine verilmesinin önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Ekonomik krizler, globalleşme ve şirket skandallarının yarattığı ortam iyi kurumsal yönetim uygulamalarına duyulan ihtiyacı arttırmıştır. Gelecekteki kurumsal yönetim uygulamalarını yönlendirecek olanlar şüphesiz ki günümüzün üniversite öğrencileridir. Bağlı bulunduğu kurumun etik değerlerini, ilkelerini ve inançlarını bilen bununla birlikte sosyal açıdan sorumlu ve kurumsal yönetimin önemini kavramış bireylerin yetişmesinde üniversitelere ve özellikle de işletme ve muhasebe programlarına büyük roller düşmektedir. Kurumsal yönetim eğitiminin niteliği ve kapsamı ülkedeki kurumsal yönetim kültürü ve yapısını şekillendirmekle birlikte konu hakkındaki algıları da olumlu yönde etkileyecektir. Bu

bağlamda yaptığımız çalışmada Dumlupınar Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Muhasebe Bölümü'nde eğitim gören öğrencilerin kurumsal yönetim konusundaki düşünceleri, Khan ve Sethi (2009) tarafından geliştirilen Kurumsal Yönetim Algılama Ölçeği yardımıyla değerlendirilmeye çalışılmıştır. Araştırmamıza ait sonuçları genel hatlarıyla şu şekilde özetleyebiliriz:

- Öğrencilerin kurumsal yönetim konusuyla ilgili en önemli bilgi edinme kaynağı üniversitedir.
- Ankette yer alan konular bazında en çok önem verilen bölüm kişisel özellikler, en az önem verilen bölüm ise toplumsal özelliklerdir. Öğrenciler toplumsal özellikler dışında ankette yer alan bölümlerin tamamına Likert ölçeği açısından “Katılıyorum” şeklinde cevap vermişlerdir.
- Ankette en çok önem verilen önerme yüksek düzeyde ahlak, adalet ve dürüstlük anlayışının sürdürülmesi olurken en az önem verilen önerme ise, organizasyonda ödül paylaşım kültürünün öğretilmesi ve desteklenmesi olarak karşımıza çıkmaktadır.
- Cinsiyet açısından değerlendirme yapıldığında kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla on dört önermede daha yüksek kurumsal yönetim algısına sahip oldukları tespit edilmiştir.
- Kurumsal yönetim dersinin alınması açısından değerlendirme yapıldığında dersi alan öğrencilerin almayanlara oranla on dokuz önermede daha yüksek kurumsal yönetim algısına sahip oldukları belirlenmiştir.
- Konular içinde özellikle kurumsal yönetim ve hissedarlara ilişkin önermelerin tamamında istatistiki olarak anlamlı farklılıklar göze çarpmaktadır.

Yukarıda yer alan sonuçlardan yola çıkarak kurumsal yönetim eğitimiyle ilgili aşağıdaki öneriler sunulabilir:

- Ülkemizde lisans düzeyinde verilen kurumsal yönetim eğitimi özellikle muhasebe bölümleri açısından yeterli değildir. Öncelikli olarak, ilgili dersler içinde kurumsal yönetim konusuna yer verilmesi ya da kurumsal yönetim dersinin en azından seçmeli bir ders olarak muhasebe bölümü müfredatlarına konulması gerekmektedir.
- Kurumsal yönetim dersine ilişkin ders içerikleri gelişen kurumsal yönetim çerçevesine ve güncel mevzuat değişikliklerine göre sürekli güncellenmelidir. Özellikle yeni TTK ile ortaya çıkan değişikliklerin ve bu değişikliklerin muhasebe mesleğine etkileri ve kurumsal yönetim yapısı içindeki yeri ve öneminin öğrencilere aktarılması oldukça önemlidir.
- Kurumsal yönetim eğitiminde ders içerikleri yanında öğretim yöntemlerinin de gözden geçirilmesi gerekmektedir. Beyin fırtınası, grup çalışmaları ve özellikle örnek olay incelemesi dersteki başarıyı arttıracaktır. Varzaly ve Baron (2009) tarafından yapılan bir çalışmada Kurumsal Yönetim Dersinde Online Senaryo Tabanlı Öğrenme Yönteminin geleneksel yöntemlere göre daha başarılı bir yöntem olduğundan bahsedilmektedir.

- Kurumsal yönetim eğitimi konusunda sadece üniversitelere değil özel sektör temsilcilerine de önemli görevler düşmektedir. Bu bağlamda, üniversiteler ile özel sektörün ortaklaşa düzenleyeceği ve konunun uzmanı akademisyenler ile yöneticilerin katılacağı eğitimler oldukça önemlidir.

- Eğitimlerin yanı sıra düzenlenecek konferans, sempozyum, kongre ve paneller de konuyu gündemin ön sıralarında tutmak açısından oldukça önemli rol oynamaktadır. Trakya Üniversitesi'nin öncülüğünde düzenlenen "Ulusal ve Uluslararası Kurumsal Yönetim, Yolsuzluk, Etik ve Sosyal Sorumluluk Konferansı" bu konuya verilebilecek en güzel örneklerden biridir.

Yaptığımız bu çalışma sonucunda elde ettiğimiz en önemli çıkarım ise: "Verilen kurumsal yönetim dersinin, öğrencilerin algılarını bu kadar değiştirdiği ortadayken, kurumsal yönetim eğitimi konusunda muhasebe programlarının kendisinden beklenen düzenlemeleri yerine getirmesi kaçınılmazdır."

KAYNAKLAR

- Amernic, Joel - Craig, Russell (2004), "Reform of Accounting Education in the Post-Enron Era: Moving Accounting 'Out of the Shadows'", *Abacus*, Cilt 40, Sayı 3, Ekim, ss. 342-378.
- Arfah, Salleh - Aziuddin, Ahmad (2012), "A Scientific Worldview of Accounting Ethics and Governance Education: The Right Footing of International Education Standard 4, But...", *Asian Academy of Management Journal*, Vol. 17, No. 1, Ocak, pp. 131-150.
- Aysan, Mustafa A. (2010), "Muhasebe ve Kurumsal Yönetim", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Temmuz, Sayı. 35 ss. 17-24.
- Bordean, Ovidiu Niculae (2012), "Business Students' Perception on Corporate Governance", *International Journal of Arts and Commerce*, Vol. 1, No. 4, Eylül, ss.173-184.
- Georgiou, Andreas Kyriakos.- Koussis, Nicos.- Violaris, Ioannis (2012), "Corporate Governance Research Applied at a Private University, Higher Education, Skills and Work-Based Learning", Vol. 2, No. 1, ss. 74-94.
- Gioia, Dennis A. (2003), "Teaching Teachers to Teach Corporate Governance Differently", *Journal of Management and Governance*, Vol. 7, No. 3, ss. 255-262.
- IAESB (2010). "Handbook of International Education Pronouncements", 2010 Edition, <http://www.ifac.org/sites/default/files/publications/files/handbook-of-international-e-2.pdf> (15.01.2013)
- Khan, Muhammad Mahmood Shah - Sethi, Nandita (2009), "Management Education & Corporate Governance: A Case of India and Pakistan", *Research Journal of International Studies*, Sayı 12, Ekim, ss. 29-44.

- Khan, Muhammad Mahmood Shah - Ullah, Rahmat (2006), "Role of Business Schools in Developing the Culture of Corporate Governance in Organisations", *The IUP Journal of Corporate Governance*, Nisan, pp.12-31.
- Kurnaz, Niyazi - Gümüş, Yusuf (2010), "Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Muhasebe Mesleği ile İlgili Etik Dışı Davranışlara İlişkin Algı Analizi: Dumlupınar Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Örneği", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı. 46, Nisan, ss. 157-174.
- Millstein, Ira M. (1999), "Corporate Governance Reform in Asia", <http://www.weil.com/news/pubdetail.aspx?pub=3231>, (15.01.2013).
- O'Leary, Conor (2009), "An Empirical Analysis of the Positive Impact of Ethics Teaching on Accounting Students", *Accounting Education: An International Journal*, Vol. 18, No. 4-5, Aralık, pp. 505-520.
- ÖSYM (2012). 2012 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Ankara.
- Özalp, İnan.- Tonus, Zümrüt.- Sarıkaya, Muammer (2008), "İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerinin Kurumsal Sosyal Sorumluluk Algılamaları Üzerine Bir Araştırma", *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 8, Sayı 1, s. 69-84.
- Pallant, Julie (2005), *SPSS Survival Manual: A Step by Step Guide to Data Analysis Using SPSS for Windows (Version 12)*, Allen&Unwin, Avusturalya.
- Parker, Lee D (2005), "Corporate Governance Crisis Down Under: Post-Enron Accounting Education and Research Inertia", *European Accounting Review*, Vol. 14, No. 2, pp. 383-394.
- Poroy Arsoy, Aylin (2008), "Kurumsal Şeffaflık ve Muhasebe Standartları", *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt 10, Sayı 2, ss. 17-35.
- Pricewaterhousecoopers (2003). "Educating for the Public Trust", http://www.pwc.com/en_US/us/faculty-resource/assets/educatingfortrust.pdf, (15.01.2013)
- Rezaee, Zabihollah.- Szendi, Joseph.- Elmore, Robert E.- Zhang, Ran (2012), "Corporate Governance and Ethics Education: Viewpoints From Accounting Academicians and Practitioners", *Feldmann Dorothy, Rupert Timothy J. (Ed.), Advances in Accounting Education: Teaching and Curriculum Innovations*, Emerald Books, Vol. 13, Bingley, pp. 127-158.
- Rezaee, Zabihollah.- Zhang, Ran.- Saadullah, Shahriar M.- Ziegenfuss.- Douglas E. (2011), "Corporate Governance Education: An Analysis of Existing Syllabi", *The IUP Journal of Governance and Public Policy*, Vol. 6, Mart, pp. 62-91.

- Serçemeli, Murat.- Kurnaz, Ersin.- Yıldırım, Durmuş (2013), “6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu’nun Getirdiği Yenilikler Hakkında Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü Öğrencilerinin Farkındalığı Üzerine Bir Çalışma”, 32. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu’nda sunulmuş bildiri, Nisan, s.157-169.
- Shleifer, Andrei - Vishny, Robert W (1997), “A Survey of Corporate Governance”, The Journal of Finance, Vol. 52, No. 2, Haziran, pp. 737-783.
- Sikka, Prem - Wilmott, Hugh C. (2002), “Commentary on ‘Accountability of Accounting Educators and the Rhythm of the University: Resistance Strategies for Postmodern Blues’”, Accounting Education: An International Journal, Vol. 11, No. 2, pp. 191-197.
- Tanç, Ahmet.- Ulu, Seher.- Özşahin, Filiz (2011), “Kamu Yöneticilerinin Kurumsal Yönetim Algılamaları: Nevşehir Örneği”, 3. Uluslararası, Ulusal ve Öğrenci Kurumsal Yönetim, Yolsuzluk, Etik ve Sosyal Sorumluluk Konferansı’nda sunulmuş bildiri http://icongfesr2011.tolgaerdogan.net/documents/national_presantations/UL17.pdf (15.01.2013)
- Varzaly, Jenifer - Baron, Judi (2009), “Innovating Corporate Governance Teaching Through Online Scenario-Based Learning”, International Review of Business Research Papers, Vol. 5, No. 3, Nisan, pp. 156-169.
- Yılmaz, Baki - Alkan, Alper Tunga (2006), “Muhasebenin Sosyal Sorumluluk Kavramı Açısından Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde, Kurumsal Yönetim Anlayışının Algılanma Biçimi Üzerine Bir Araştırma”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 16, Aralık, ss. 729-738.
- <http://www.turmob.org.tr/DBContent.aspx?param=TnJaKpIU8PvK6agkUgW4UCAN/ECdo0Uck7OKnf1805EEMOWTkdnUvssJoD67u+342+0L0rqXaTNPm5Lk8hpmiekN69x0m7mL>, (18.06.2013)
- <http://www.ifac.org/education/about-iaesb>, (20.01.2013)
- <https://statistics.laerd.com/spss-tutorials/mann-whitney-u-test-using-spss-statistics.php>, (17.12.2012)
- <https://www.yok.gov.tr/content/view/900/222/lang,tr/>, (23.10.2012)

EK: KURUMSAL YÖNETİM ALGILAMA ÖLÇEĞİ

Aşağıda verilen soruları belirtilen seçeneklere göre cevaplayınız.

- 1: Kesinlikle Katılmıyorum 2: Katılmıyorum 3: Kararsızım
4: Katılıyorum 5: Kesinlikle Katılıyorum

Yönetim Konuları

1. Adalet ve eşitliğin sağlanması, şirket çalışanları arasında ayrımcılık yapılmaması
2. Şirket dengelerinin kurulması ve kontrolün güçlendirilmesi için iç ve dış denetçilerin bağımsızlığının sağlanması
3. Şirket çalışanlarının tamamı için hesap verilebilirlik odaklı kültürün geliştirilmesi
4. İş hayatında ve diğer alanlarda katılımcı ve demokratik yönetim tarzını benimsemeye yardımcı olmak
5. Organizasyonda ödül paylaşım kültürünün öğretilmesi ve desteklenmesi
6. Şirket çalışanlarının üst yönetim politikalarına katılmasının önüne geçilmesi

Hissedarlarla İlgili Konular

7. Hissedarlar/Sahipler ile Şirket Çalışanlarının hakları arasındaki dengenin sağlanması
8. Etik olmayan ya da kanuna aykırı işlemlerin yasaklanmasına yardımcı olmak
9. Hissedarlar için bilgiye maksimum erişimin sağlanması
10. Hissedarlar/Sahiplere ilişkin ticari işlemlerde yanıltıcı ve hileli rakamların kullanılmasının yasaklanması
11. Hissedarlar/Sahiplere işletme kararlarının alınmasında öncelik tanınması
12. Hissedarların/Sahiplerin çıkarları doğrultusunda kaynak tahsisi sağlanması

Kişisel Konular

13. İş hayatında ve diğer alanlarda ahlak, adalet ve dürüstlük anlayışının sürdürülmesi
14. Sosyal ve etiksel anlamda sorumlu vatandaş olmak
15. İşlemlerde %100 şeffaflık ve adaletin sağlanması
16. Şirket politikalarına zarar vermeden kişisel kazanç ya da çıkar elde etmek

Müşterilerle İlgili Konular

17. Müşterilere gerçek ürün özelliklerinin sunulması
18. Gerçekçi olmayan beklentiler yoluyla müşterilerin kandırılmasının önüne geçilmesi
19. Haksız promosyon yöntemleriyle satış hacminin arttırılmasının engellenmesi
20. Kar maksimizasyonu yerine değer maksimizasyonu için çalışanların desteklenmesi
21. Hedefe ulaşmada sadece işteki başarının yeterli olmadığını öngörmek

Toplumsal Konular

22. Ticari işlemlerde kanunlar ve yerel düzenlemelere uymak
23. İşletmelerin karar verme sırasında yerel değerleri ve kültürü ön plana alması
24. Şirketlerin karar verirken çevresel sorunlar için de mücadele etmesi
25. Yerel yönetimlerdeki yolsuzluk kültürünün önüne geçilmesi
26. Ticari amaçlarla yerel gelenek ve göreneklere zarar verebilecek işletme politikalarının desteklenmemesi

Kurumsal Yönetimle İlgili Konular

27. Organizasyonda kurumsal yönetim sisteminin sürdürülmesi
28. Organizasyonda kurumsal yönetim sisteminin geliştirilmesi
29. Geleneksel iş kültürü ile kurumsal yönetim kültürünün nasıl değiştirileceğinin açıklanması
30. Kısa dönemde kar elde etmek için profesyonel olmayan davranışların bir parçası olunmaması